ROMANS A AZANIA/RAPHTA (TANZÀNIA) ?

Autor:
Data de publicació: 23-10-2017

? Hi ha molts estudis sobre els romans a l'est d'Àfrica (Somàlia, Kenya i tanzània). Algunes són realitzades per Felix Chami, professor de la Universitat Dar es Salaam (llegiu http://www.academia.edu/15058889/Metropolis_of_Rhapta_and_Azania -----&-----http://nabataea.net/juani.html). ?

? Hi ha molts estudis sobre els romans a l'est d'Àfrica (Somàlia, Kenya i tanzània). Algunes són realitzades per Felix Chami, professor de la Universitat Dar es Salaam (llegiu http://www.academia.edu/15058889/Metropolis_of_Rhapta_and_Azania -----&-----http://nabataea.net/juani.html). ?
? ?
? Aquest professor acadèmic està detallant amb les seves investigacions la presència romana a la costa de Tanzània, una regió que solia anomenar-se en segles clàssics amb el nom d'"Azania" i que tenia com a port principal una ciutat anomenada "Raphta". Per descomptat, hem d'assenyalar que els romans van tenir un gran comerç durant segles amb Raphta, que era la localitat més meridional a la qual es va poder arribar des del seu port mar-roig d'Adulis utilitzant els vents monsònics. ?
? ?
? I hem de recordar que Ptolemeu el Geògraf, un ciutadà grecororomà d'Egipte, escrivint en la seva Geografia al segle II dC, va descriure l'interior d'Àfrica més enllà d'Etiòpia amb força precisió: "cap a l'oest hi ha les muntanyes de la Lluna de les quals els llacs del Nil reben aigua de neu". Aquesta descripció mostra un coneixement degut principalment al comerç realitzat pels comerciants romans a la costa?
? ?
? oriental d'Àfrica Durant l'època de Cèsar, el port de Rhapta (situat prop de Dar es Salaam a Tanzània) va emergir com el principal centre comercial de la costa est d'Àfrica. Amb l'augment del comerç, grups de comerciants i empresaris professionals van sorgir a Rhapta, i les monedes van entrar en ús general a la costa d'Àfrica oriental. Els comerciants de Rapta importaven mercaderies de ferro com llances, destrals i ganivets del sud d'Aràbia i la regió oriental de la Mediterrània controlada per Roma a canvi d'ivori, banya de rinoceront, closca de tortuga i esclaus obtinguts de les regions interiors. ?
? ?
? De fet, Ptolemeu continua detallant una llarga llista de ciutats i ports per tota la costa oriental d'Àfrica. Alguns estudiosos creuen que el seu coneixement de la costa s'estenia fins al sud de Cabo Delgado, al nord de Moçambic. Ptolemeu incloïa detalls de la latitud de cada lloc que esmenta. El més intrigant d'aquests és un port anomenat Rapta que també s'esmenta en un llibre escrit per un autor grec desconegut anomenat el Periple pel Mar d'Eritre. El Periple és probablement el document més complet que tenim del món antic de l'oceà Índic. ?
? ?
? Segons la traducció més completa de Lionel Casson: "Dues carreres més enllà d'aquesta illa arriba l'últim port de comerç a la costa d'Azania, anomenat Rapta, on hi ha grans quantitats d'ivori i closca de tortuga". ?
? ?
? El següent és un mapa de la Viquipèdia que mostra la possible ubicació de Raphta a la costa oriental d'Àfrica:?
? ?
? una "carrera" és d'unes 100 milles nàutiques. La misteriosa illa és molt probable que Zanzíbar, el que significa que Rhapta s'hauria estirat a la desembocadura del riu Rufiji a Tanzània. Això es recolza en les troballes de l'arqueòleg Felix Chami de la Universitat de Dar Es Salaam en les quals va descobrir ceràmica grecoromana i vidre sirià. Descobriments encara més recents basats en la seva lectura de Ptolemeu han portat als seus fragments de ceràmica i ossos humans a l'illa de Juani, davant de la costa de Rufiji, que apunten a un extens comerç de l'Àfrica oriental al món antic. És possible que l'illa de la qual parla el Periple és l'illa mafiós més gran del delta de Rufiji, que afegiria més proves als romans i grecs que estan familiaritzats amb la costa fins al sud de Moçambic. ?
? ?
? Fins i tot documents xinesos antics apunten a la probabilitat que els grecs i romans estiguessin familiaritzats amb l'est

i el sud d'Àfrica. Les restes fragmentàries de text i notes a peu de pàgina de la "Weilüe" -un relat de la dinastia Wei per l'historiador Yu Huan escrit al segle III- es refereix al "regne de Da Qin" (que era Roma) i al territori de "Zesan" que els estudiosos creuen que és probable que sigui una corrupció d'Azania, el nom romà i grec per a la costa d'Àfrica Oriental. ?
? ?
? El Periple (escrit al voltant de l'any 50 dC) estableix explícitament que Azania estava subjecta a Charibaêl, el rei tant dels sabaeans com dels homerites a la cantonada sud-oest d'Aràbia (incloent-hi Aden). Se sap que el regne va ser un aliat romà en aquest període. Charibaêl s'afirma en el Periple com "un amic dels emperadors (romans) gràcies a contínues ambaixades i regals" i, per tant, Azania podria ser descrita com un vassal o dependència de Roma (Client-Estat), tal com Es descriu Zesan a la Weilue. De fet, en el weilue xinès (escrit al voltant de l'any 230 dC) hi ha escrit:?
? ?
? ??Secció 15 - El Regne de Zesan (Azania). El rei de Zesan (Azania) està subjecte a Da Qin (Roma). La seva seu de govern es troba enmig del mar. Al nord s'arriba a Lüfen (Leukê Komê). Pot trigar mig any a creuar l'aigua, però amb vents ràpids es triga un mes. (Zesan) està en estreta comunicació amb la ciutat d'Angu (Gerrha) a Anxi (Parthia). Es pot (també) viatjar (des de Zesan) al sud-oest fins a la capital de Da Qin (Roma), però el nombre de "li" no es coneix.?? ?
? ?
? A més, cal recordar que l'emperador August va planejar una expedició per Àfrica amb vaixells romans a partir del Mar Roig, però mai es va fer. ?
? ?
? Les monedes sobreviuen durant segles i són indicadors fiables del comerç extensiu, però es poden transportar durant milers de quilòmetres en una bossa de cuir o fins i tot a la butxaca d'algú, de manera que són indicadors incerts de qualsevol presència grega o romana al sud d'Àfrica. No obstant això, els arqueòlegs victorians que buscaven les ruïnes de la civilització del Gran Zimbàbue van trobar una moneda del regnat de l'emperador Antoní Pius (138-161 dC) en un antic pou prop de Mutare a una profunditat de gairebé 25 metres que indica una edat d'alguna antiguitat. Curiosament, també, una moneda romana del regnat de l'emperador Trajà (98-117 dC) es va trobar al riu Congo fa aproximadament un segle. A més, J. Innes Miller assenyala que s'han trobat monedes romanes a l'illa de Pemba, just al nord de Rhapta, i els alemanys de Tanganika van trobar dues monedes romanes a Kilwa Kisiwani en una illa al costat de la frontera amb Moçambic .http://www.tandfonline.com/doi/abs/10.1080/00672706609511349?journalCode=raza20... ?
? ?
? De fet, a la costa central de Moçambic, Dundo i Chibuene han produït perla de vidre del mar Mediterrani i la ceràmica de l'Orient Mitjà de mitjans i finals de l'edat del primer mil·lenni. Un fragment de ceràmica vidriada verda omanita a Chibuene suggereix que els contactes es remunten a principis del segle V (llegiu http://www.researchgate.net/publication/265050510_Glass_finds_from_Chibuene_a_6th_to_17th_century_AD_port_in_southern_Mozambique): aquests contactes de Chibuene (situat al sud del delta del riu Zambesi) probablement van arribar a les terres altes del que avui és Zimbàbue. Això suggereix que probablement l'agricultura va ser afavorida pel comerç romà a la regió d'Àfrica que uns segles més tard va veure el sorgiment del famós antic "regne de Zimbàbue". ?
? ?
? Al segle V el comerç romà amb Azania & Raphta sembla desaparèixer, probablement a causa de les invasions bàrbares a Europa. ?
? ?
? Recentment s'han descobert el que semblen algunes ruïnes de Rafta a la costa de Tanzània: llegiu ??http://www.ibtimes.co.uk/africas-atlantis-lost-roman-city-rhapta-discovered-off-tanzanias-mafia-island-believes-1564843?? ?
? ?
? La següent és una de les investigacions sobre els romans a Raphta:?
? ?
? ??Els greco-romans i Paanchea / Azania: navegant pel mar d'Erytraea?? (pel Dr. Felix CHAMI)?
? ?
? ?
? ?
? Aquest article és un altre intent de dilucidar com els greco-romans havien estès els vincles comercials amb la costa d'Àfrica oriental i probablement a l'interior de l'Àfrica oriental. Aquesta empresa és probablement la primera d'aquest tipus a recopilar una varietat d'evidències arqueològiques recentment recuperades de la costa i les illes de Tanzània amb documents grecoromans existents. Els esforços anteriors s'han basat principalment en dades històriques i pocs objectes com les monedes trobades en contextos no arqueològics. ?
? ?
? L'enfocament d'aquest article se centra en com es va utilitzar el Mar Roig per facilitar el contacte entre les comunitats del mar Mediterrani i les del Mar Roig i Àfrica Oriental o Paanchea/Azania. No obstant això, algunes proves, publicades en altres llocs (vegeu per exemple Chami 2002a, 2002b), també es poden utilitzar per mostrar que existien contactes similars entre l'Àfrica oriental, l'Orient Mitjà i el sud-est asiàtic. El present treball comprèn les noves troballes arqueològiques de la costa de Tanzània de 2000-2002. També l'obra utilitza, amb molta més confiança, dades dels

primers documents grecoro-romans fins ara coneguts com a contes de fades. ?
? ?
? És important definir el que en aquesta obra s'anomena època grecoromana. El significat estàndard obtingut de l'Random House College Dictionary és el d'un període que té característiques gregues i romanes. Aquestes característiques es van produir en el període en què els romans es van fer càrrec de l'imperi dels grecs a la segona part del segle passat aC i, per tant, es van fusionar influències gregues i romanes: aquest procés va continuar fins a finals del segle III dC. L'ús del concepte "Graeco-Roman" en aquesta obra s'estén més enrere per cobrir el període posterior a la mort d'Alexandre el Gran el 323 aC fins a finals del segle III dC.?
? ?
? Amb aquesta definició, el període grecoromà es pot dividir així en dues fases. La primera fase és la en què l'Àfrica Oriental està vinculada a l'economia del món mediterrani a través del Mar Roig. Les dades històriques i arqueològiques emergents retraten l'existència de contacte entre les regions de la Mediterrània/Mar Roig i l'Àfrica Oriental a partir de principis del segle III aC. Aquest és el període en què els grecs havien pres el control de la Mediterrània oriental i el govern ptolemaic s'havia instal·lat a Egipte, els mariners grecs van navegar al mar Roig i probablement havien arribat a l'Àfrica oriental. La segona fase dels vincles econòmics grecoro-romans amb els africans orientals durant el domini romà del mar Mediterrani va començar amb el regnat de Cèsar August, a partir del 27 aC. A causa del poder eminent dels àrabs al mar Roig i al nord de l'Oceà Índic al segle passat aC, el govern ptolemaic tardà i el domini romà primerenc podrien haver-se relacionat amb l'Àfrica oriental al llarg del Nil a través de Meroe (per conspectus vegeu Chami 1999a). Va ser en l'època de Cèsar August, més encara després del canvi aC/D, que els mariners i comerciants grecoromans es van obrir a l'Oceà Índic a través del Mar Roig. El poder àrab va ser aixafat i Aden, la ciutat que controlava el comerç des de l'Oceà Índic fins al Mar Roig, va ser destruïda pels romans (vegeu Begley and de Puma eds 1991; Cinimo 1994). ?
? ?
? ?
? ??L'extensió?
? de la influència econòmica romana a l'oceà Índic arribant a l'Extrem Orient i l'Est d'Àfrica probablement va crear un ordre econòmic mundial sense precedents no tan ben documentat abans. Se sap que la nova era va durar tres segles fins que el control romà del Mar Roig i l'Oceà Índic va passar als aksumites i sassànides respectivament (vegeu Whitehouse i Williamson 1973). ?
? ?
? El primer document grecoromà que parla de l'Àfrica oriental, llavors anomenat "Paanchea", és el d'Iambulus, una obra conservada a Diodor (vegeu Oldfather 1961). Aquest document ofereix en detall un viatge forçat d'Iambulus des d'algun lloc de la Banya d'Àfrica/Mar Roig fins a illes de l'Àfrica Oriental, a l'equador, al voltant del segle III aC. Els estudiosos recents, i de fet els antics estudiosos, dubtaven de l'autenticitat de l'informe d'Iambulus qualificant-lo de fantasia (vegeu Cary and Warmington 1963, 241). ?
? ?
? Els aspectes clau de Paanchea en l'informe d'Iambulus són: l'existència de set illes poblades per persones que practiquen la cultura similar, l'alfabetització i un mode de producció comunitari però quasi-neolític. La gent de les illes era religiosa creient en el sol i les estrelles. Un altre aspecte de l'informe d'Iambulus és l'antiga navegació. El seu viatge es va fer a sis mesos del Mar Roig i quan va sortir de les illes, després de set anys d'estada, li va costar un temps similar arribar a la costa nord-oest de l'Índia. L'informe suggereix que les tres regions del Mar Roig, l'Àfrica Oriental i l'Índia estaven en contacte. ?
? ?
? Una altra persona que se sap que va visitar Paanchea en l'època d'Iambulus és Euhemerus, però el seu informe també va ser qüestionat. Un altre contemporani, Eudoxus, es diu que va arribar a la costa de l'Est d'Àfrica després de ser forçat pels vents monsònics quan navegava cap al Mar Roig des d'una missió a l'Índia. Va ser aquest viatge accidental el que el va portar a adonar-se que es podia circumnavegar Àfrica i que la gent de l'oceà Atlàntic amb seu a Gades, a la costa moderna d'Espanya, havia arribat a la costa de l'Est d'Àfrica des del sud. ?
? ?
? S'ha assenyalat que els estudiosos romans eren escèptics amb el coneixement dels seus predecessors grecs de l'Àfrica Oriental, referint-se a ella com a fantasia. El que cal assenyalar aquí és que els grecs van trobar egipcis que tenien el coneixement de Paanchea (Cary i Warmington 1963, 240) i havien d'haver après d'ells com arribar a l'Àfrica oriental. Sembla que els egipcis havien mantingut els secrets de l'Àfrica oriental durant diversos mil·lennis, ja que "Paanchea" porta sons fonètics similars com "Pnt", que encara que estudiosos recents l'han llegit com "Punt", en realitat podria haver llegit "Pwanchi". El territori va ser identificat més tard en l'època romana com Zangion o "AZANIA" amb el focus molt més posat en l'oceà o "za" en oposició a la terra costanera o "Apwanchi". El mateix territori va ser identificat en el període islàmic com Zanchi que significa "terra de Za" (vegeu Chami 2002b). La gent de la costa d'Àfrica Oriental encara es refereix a la seva franja costanera com "Pwani", que conserva els sons fonètics a "Punt" i "Paanchi". ?
? ?
? Tot i que El Punt ha estat localitzat, sense convenciment, a la costa africana del Mar Roig (vegeu Kitchen 1993),

noves proves apunten més al sud, ja que els grecs que van informar haver arribat a Paanchea, també donada la ubicació a la zona del Mar Roig, van navegar durant diversos mesos des del Mar Roig en direcció general a l'Àfrica oriental. Es va informar que Paanchea tenia grans assentaments, el més gran dels quals es deia Panara. No s'esmenta si la capital estava situada a l'illa o a la costa o a l'interior. ?
? ?
? No obstant això, Estrabó que també va recopilar dades dels seus predecessors, és a dir, Hiparc (segle II aC) i Eratòston (segle III aC), va descriure el clima i algunes cultures de l'interior profund de l'Àfrica oriental (vegeu Jones 1960). Aquests incloïen terres altes humides ben poblades, i hi havia gent en algunes parts de l'interior que menjava llagostes, com de fet ho fa avui la gent de la regió del Gran Llac; segons Plini alguns habitants es van tacar d'ocre (vegeu Rackham 1961, 479), un aspecte ben documentat avui etnogràficament i arqueològicament per a la gent de la vall del Rift. ?
? ?
? Un altre aspecte important de la relació mar-Est d'Àfrica és el comerç d'espècies, en particular la canyella i la cassia, que en aquest moment es va informar que havien estat arribant al Mediterrani i al mar Roig des de l'Àfrica oriental. De fet, la missió d'Iambulus estava a la recerca d'espècies. Es va informar que Paanchea havia comerciat espècies amb Aràbia, una altra raó que suggereix que el país era Àfrica oriental en lloc de la costa del Mar Roig d'Àfrica. Estrabó especulava sobre l'origen de la canyella i la cassia que havien estat prop del Nil Sudd. No obstant això, Plini el va corregir suggerint que va ser l'Dwellers@ d'Àfrica Oriental, que havia estat relacionat amb la gent del Mar Roig, qui va portar les espècies d'un lloc llunyà a l'oceà, assenyalant al sud-est asiàtic (Rackham 1961, 63). Com es mostrarà més tard l'Edat de Pedra tardana /poble neolític a les illes de Tanzània vivia en coves. ?
? ?
? La segona fase de la literatura grecoromana és la dels primers segles dC que comprèn el celebrat Periple pel mar d'Eritrai i la Geographia de Ptolemeu. Aquesta historiografia ha estat discutida a fons per altres estudiosos (vegeu traduccions de Schoff 1912; Huntingford 1980; Casson 1989; i discussió de Datoo 1970; Kirwan 1986; Horton 1990; Chami1999a, 1999b). Aquí només cal esmentar alguns punts. El Periple, escrit entre el 40 i el 70 dC, descriu Azania com que s'estén des d'un lloc al sud de Somàlia fins a la costa general de Tanzània. Una illa, anomenada Menuthias, probablement identificada com Zanzíbar, s'esmenta i també es descriu un empori anomenat Rapta i probablement es troba prop del riu Rufiji. La ruta comercial que connecta parts del Mar Roig amb Azania i l'Índia es descriu i també s'informa que els àrabs de la costa del Mar Roig havien controlat el comerç a Rhapta argumentant que Azania estava sota la seva sobirania. ?
? ?
? La Geographia de Ptolemeu, escrita al segle II dC, afegeix molt poc al Periple, a part d'oferir latituds i longituds als assentaments proporcionats. La Geographia suggereix el creixement de més assentaments i el desenvolupament de Rhapta com a metròpoli. La costa de Moçambic i les illes offshore eren llavors conegudes perquè és aquí on Ptolemeu col·loca el seu Menuthias. ?
? ?
? Probablement una de les contribucions més significatives de la Geographia de Ptolemeu és la inclusió de dades sobre l'interior profund. Un dels visitants romans regulars d'Azania, anomenat Diògenes, va visitar el llac Nyanza (Victòria), i coneixia la serralada ruwenzori (les muntanyes de la Lluna), el Nil d'Uganda i una muntanya amb tres pics probablement Kilimanjaro (per conspectus vegeu Huntingford 1980; Chami 1999a). Les importacions a l'Àfrica oriental incloïen objectes de ferro, vi i gra, mentre que les exportacions incloïen ivori, banya de rinoceront, closques de tortuga i closques d'oli de coco / nàutil. ?
? ?
? Es va assenyalar anteriorment que els documents grecoro-romans, en realitat de tots els períodes, eren de poc ús fins a 1995 perquè l'arqueologia de l'Àfrica Oriental no havia recuperat cap evidència que corroborés la història. Mentre que els informes grecs no es creien, els informes de Periple i Ptolemeu van ser fortament aprovats perquè estaven fortament recolzats per proves arqueològiques, particularment de l'Índia i Sri Lanka. D'altra banda, la història romana va corroborar la navegació dels comerciants romans a l'oceà Índic arribant fins al sud d'Àsia (vegeu Begley and de Puma eds 1991; Cinimo 1994). ?
? ?
? L'empenta principal d'aquest article és proporcionar proves arqueològiques que abasten el període de l'era GraecoBRoman que mostraven que hi havia assentaments a la costa de l'Est d'Àfrica vinculats pel comerç al Mar Roig i més enllà. Les primeres proves materials que suggereixen l'existència d'aquests assentaments i vincle comercial és la de Chittick (1966) que va resumir l'informe de les troballes de diverses monedes de governants de l'Egipte ptolemaic, l'Imperi Romà i altres governants de l'Orient Mitjà dels últims segles aC. Com que cap d'ells no es va trobar en contextos arqueològics, les dades no són fiables. La següent evidència material per al vincle comercial entre el Mar Roig i l'Oceà Índic va ser la proporcionada per Chittick (1980; Smith y Wright (1988) de Ras Hafun. Aquí es van recuperar troballes de ceràmica romana en context arqueològic que daten entre els segles I aC i III dC. El problema amb aquesta troballa d'aquest lloc, però, era que no apuntava directament a l'Àfrica oriental i el mateix lloc podria haver estat servint al comerç a l'Índia. ?

? ?
? La tercera evidència material que vincula el món mediterrani amb Azania, incontrovertible per primera vegada, va ser l'informe d'aquest autor, de "BEADS ROMANS" de la regió del delta de Rufiji que es remunta als primers segles dC (Chami 1999b). El més important d'aquests grans recollits és un peri de vidre d'or/ plata segmentat fet a Rodes entre el 100 aC i el 300 dC. Si els grans van arribar a la costa de l'Est d'Àfrica abans del segle I dC, és probable que haguessin pogut passar per la ruta de la vall del Nil a través de Meroe, on es troben grans similars (Welsby 1996). Si van arribar a Azania després del canvi de BC/A, és probable que seguissin la ruta del Mar Roig, ja que l'oceà Índic encara no estava obert als comerciants romans, i aquestes perles encara no s'han recuperat al mar Roig o al sud d'Aràbia. ?
? ?
? La quarta evidència, també incontrovertible, consisteix en troballes arqueològiques de material romà i indi dipositat en una cova de pedra calcària a Zanzíbar, i també reportat per aquest autor (vegeu Chami and Wafula 1999, Chami 2001). Els artefactes inclouen "CERÀMICA DE CERÀMICA DE CERÀMICA VERMELLA ROMANA" similar a les reportades per Smith i Wright (1988) de Ras Hafun (aquesta i altres troballes s'han il·lustrat a Chami 2002a). En associació hi havia vidrieres verdes i blaves i béns perses no vidriats i peres índies (incloent una pera carneliana). Una mostra C14 de carbó vegetal associat dóna una data al segle passat aC. Des de llavors, s'han recuperat descobriments de molts béns comercials de l'illa de màfia, al delta de Rufiji (il·lustra aquí amb imatges en color per primera vegada des que es van descobrir el 2001-2002). L'informe preliminar dels treballs arqueològics que produeixen aquestes troballes es troba en un altre lloc (Chami 2000) i s'està preparant un informe més detallat (Chami, Sinclair, Nordstrom i Knutson). ?
? ?
? El refugi calcari que conserva aquests materials es troba a la petita illa de la màfia anomenada Juani. La capa cultural, un segle de pedra tardà/neolític amb els materials, està datada ara per C14 a l'última part del primer mil·lenni aC. Les mercaderies importades inclouen ceràmica grecoromana i índia. Els potsherds d'origen mediterrani són de gran interès perquè també poden proporcionar una data relativa. Quatre potsherds són d'argila marl de la regió del Baix Nil (Nordstrom, pers. comm.). Se sabia que aquesta ceràmica va ser comercialada pels egipcis al Regne de Núbia de Napata al voltant del segle VII aC (Kendal 1997, 162). És probable que aquest tipus de ceràmica hagués pogut arribar a les illes de l'Est d'Àfrica a través del Mar Roig en temps d'Iambulus. ?
? ?
? Una altra troballa important és la de la ceràmica pintada de vermell identificada per Sunil Gupta (pers. comm.) per ser d'origen indi i que data dels primers segles dC. No obstant això, atès que les dates C14 per a aquesta ceràmica són anteriors (caient en els últims segles aC) i atès que aquesta ceràmica s'associa amb material neolític en lloc del material de l'edat del ferro primerenca que es troba en la seqüència superior de l'ocupació de la cova, la ceràmica pintada de vermell ha d'haver arribat a la costa d'Àfrica oriental abans almenys del canvi aC / D. També se sap que els vaixells de ceràmica pintada de vermell es van utilitzar a l'àrea del Mar Roig a finals del segle aC i principis dels segles dC (curtis/sinclair-personal comm.). Una altra classe de ceràmica trobada a l'illa de la màfia que data del mateix període primerenc és la ceràmica negra també identificada per Gupta que va pertànyer a l'edat del ferro primerenca de l'Índia. Més de 25 pots de l'illa de Màfia han estat identificats com d'origen indi. ?
? ?
? Una altra categoria de troballa que uneix el Mar Roig i l'Àfrica oriental és la de les peres ara identificades com a grecoromanes. Aquests inclouen una Aeye@ per estar i un per estar de mosaic descrit en altres llocs per Dubin (1987, 60-61) com a període hel·lenístic i romà que data d'entre el 300 aC i el 400 dC (per il·lustració vegeu Chami 2002a). El doctor St J. Simpson (pers. comm.) que va veure la imatge de les perla va suggerir que el Aeye@ perla Acould era preislàmic i hi ha proves tant per a roman com per partho-sassànida de la Banya d'Àfrica (per exemple, Aksum i Ras Hafun). ?
? ?
? Abans de 1990 només existien documents històrics que demostraven que la regió del Mar Roig havia proporcionat un vincle econòmic vital entre l'Àfrica Oriental i les comunitats mediterrànies. Les comunitats de les regions del Mar Roig implicades en aquest enllaç incloïen nabateus, zoskales i homerites/sabaeans (vegeu Casson 1989, 44). Encara que els primers documents (grecs) eren coneguts pels estudiosos moderns, ningú els creia seriosament i, per tant, no es discutien en la historiografia de l'Àfrica oriental. Llocs com Punt i Paanchea, esmentats en la literatura primerenca, es van col·locar per tant a la regió del Mar Roig (vegeu Kitchen 1993; 1997). ?
? ?
? Encara que la literatura de l'època romana era creguda per la majoria dels estudiosos, la tendència era situar Azania i Rapta més al nord de la costa oriental d'Àfrica. Això va ser degut a biaixos racials en el pensament que només hamites / cushites podrien haver trobat ciutats comercials (vegeu Allen 1983; Horton 1990; Ehret 1998) o reflectia la manca de dades arqueològiques. Com s'ha suggerit en les publicacions de Chittick, el problema era com fonamentar els documents en absència de registres arqueològics. En el seu esforç per trobar Rhapta, la metròpoli de Ptolemeu d'Azania, Chittick (1982, 5Cool) va tenir això a dir abans de la seva mort a principis de la dècada de 1980: És possible que tots els rastres de Rhapta hagin estat rentats o enterrats. ?
? ?
? El resum de les troballes arqueològiques presentades anteriorment, recollides des de 1990, per aquest autor i els

seus col·legues ara demostren incontrovertiblement que els documents grecoromans només conservaven una imatge escassa i irregular del que va passar a Panchea o Azania, ara Àfrica oriental. Ja he intentat redibuixar l'antic sistema cultural i econòmic que abraçava l'Orient Mitjà, el Nil, el Mar Roig i els territoris mediterranis en l'antiguitat (Chami 1999a, 1999b, Chami 2002a, 2002b). Les dades arqueològiques aportades anteriorment se sumen al que he informat abans i, per tant, enforteix la meva interpretació dels registres històrics. ?
? ?
? Tenint en compte el que he discutit en altres llocs, només cal reiterar algunes coses en aquest treball. En primer lloc, l'Àfrica oriental tenia una població pròspera amb centres comercials des dels últims segles aC o fins i tot abans. La gent de l'Edat de Pedra tardana, que també va domesticar animals com el pollastre, els gossos i els gats, va entrar per primera vegada en contacte amb altres cultures de l'oest, nord i est. És probable que aquells habitants de l'Edat de Pedra tardana de la costa de l'Est d'Àfrica ocupin coves com a cases vives o simplement per a santuaris. Utilitzaven ceràmica i utilitzaven petits còdols de quars per fer les seves eines i fulles microlítics. A part dels domesticats, també caçaven animals salvatges i pescaven. La cultura d'aquestes persones i la seva anàlisi comparativa s'han proporcionat en altres llocs (Chami 2001; Chami y Kwekason(2003). ?
? ?
? Sembla que aquestes són les persones identificades per Plini com a habitants de coves que se sap que han passat espècies des del sud-est asiàtic fins al mar Roig. Tant Plini com Iambulus han demostrat que la gent de l'Àfrica Oriental tenia relacions culturals i comercials amb la gent del Mar Roig. Iambulus va suggerir que la gent de la costa del Mar Roig el va enviar a les illes de l'Àfrica Oriental com a sacrifici a la gent descrita com a justa i bona. El Periple va informar de l'afirmació de la gent del Mar Roig, que van ser trobats comerciant i quedant-se a Rhapta, que Azania estava tradicionalment sota la seva sobirania. Chittick (1980) va demostrar que la gent de Ras Hafun, el lloc del qual es va trobar que tenia béns comercials dels últims segles aC, també havia utilitzat eines de pedra com les de l'Àfrica oriental (vegeu també Chami i Wafula 1999). ?
? ?
? No obstant això, sembla que en l'època del Periple i Ptolemeu, en els primers segles dC, la gent de la costa de l'Àfrica oriental hauria començat a fondre ferro. Si aquest era el cas, com es testifica avui arqueològicament (vegeu Chami 1999b & c), llavors la gent de l'època peripleana a l'Àfrica oriental ja produïa objectes de ferro. La pregunta és, doncs, per què les principals importacions de l'Azania eren eines de ferro? S'han suggerit diverses explicacions, inclosa la de l'intercanvi de flors per eines fines i acabades del mar Roig o de les regions mediterrànies (Chami1999a; Mapunda 2002). ?
? ?
? Ara sabem, per l'arqueologia reportada anteriorment, que el Periplus no proporciona tota la llista del que es va importar i exportar. La floració del ferro podria ser un dels principals elements comercials, ja que l'Imperi Romà requeria molt ferro per ser utilitzat en la construcció de vaixells i armament. De fet, els romans van estimular la producció de ferro per tot l'imperi i la perifèria (Tylecote 1976) i l'augment de la producció de ferro a Azania, com es veu avui en l'arqueologia de l'Àfrica oriental, podria haver estat estimulada per aquesta demanda. ?
? ?
? Un altre pensament podria ser que la producció local de ferro no satisfeia la demanda local d'eines de ferro requerides per les noves comunitats agrícoles d'Azania i després es va obrir al mercat mundial pel creixement de Rhapta i altres grans assentaments de l'època. La importació d'eines de ferro era llavors necessària per atendre la major demanda en els mercats d'Azania. ?
? ?
? Una altra controvèrsia és si l'oli de coco es va exportar d'Azania als mercats del Mar Roig i més enllà, tal com es reconeix en les primeres traduccions del Periple (Schoff 1912). Casson (1980, 1989) ha argumentat que no era oli de coco implícit en les closques de Periple, sinó nautilus. Les troballes arqueològiques actuals, però, suggereixen que els domesticats del sud-est asiàtic com el pollastre i el plàtan ja havien arribat a la costa d'Àfrica oriental des de l'últim mil·lenni aC, el que indica que el coco també podria haver estat domesticat a l'Àfrica oriental al mateix temps (vegeu Chami 2001). ?
? ?
? Una altra controvèrsia, que ara es pot examinar en vista de les noves troballes arqueològiques, és si va ser l'Àfrica oriental la que va proporcionar canyella i cassia al mar Roig i a les regions mediterrànies, com suggereixen Estrabó i Plini. Miller (1969) va suggerir que van ser els habitants de l'Àfrica Oriental o austranesis els que van obtenir les espècies del sud-est asiàtic i les van traficar amb elles fins al mar Roig i les rutes de la vall del Nil cap a la regió mediterrània. D'altra banda, Casson (1984) ha argumentat que va ser la gent de la costa somali, qui va rebre les espècies austranesianes i les va passar a l'interior i al mar Roig. ?
? ?
? La troballa a la costa de Tanzània, d'una banda, de restes de béns comercials i domesticats del sud d'Àsia / Índia i, d'altra banda, de les regions del Mar Roig / Mediterrani, que es remunta a l'últim mil·lenni aC, suggeriria que l'Àfrica oriental en lloc de Somàlia o ambdues haurien tingut un paper important en la transferència de les espècies. De fet, la majoria d'aquests articles comercials es troben en coves. Aquest fet corrobora la correcció de Plini d'Estrabó que van

ser els habitants de les coves de l'Est d'Àfrica els que van portar espècies de lluny a l'oceà i les van passar al mar Roig. ?
? ?
? La ubicació real de la capital azaniana de Rhapta segueix sent ambigua. No obstant això, els indicadors arqueològics reportats anteriorment suggereixen que es trobava a la costa de Tanzània, a la regió del riu Rufiji i l'illa de la màfia. És en aquesta regió on s'ha descobert la concentració dels assentaments del període Paanchea/Azanià. També segons el Periple, si l'illa de Menuthias fos Zanzíbar, la península després hauria estat Dar-es-Salaam i una altra vela més enllà d'aquesta península en desembarcaria una a la regió de Rufiji (vegeu Datoo 1970; Kirwan 1986; Castellà 1989). ?
? ?
? Ptolemeu situa Rhapta a la latitud 81, que és la ubicació exacta del delta de Rufiji i l'illa de la màfia. La metròpoli estava a un grau de l'interior prop d'un gran riu i una badia amb el mateix nom. Tot i que el riu ha de ser considerat com el modern riu Rufiji, la badia hauria de ser sens dubte les aigües tranquil·les entre l'illa de la màfia i la zona de Rufiji. La part sud de la badia està protegida de les profunditats marines per nombrosos illots deltaics separats de l'illa mafiós per canals poc profunds i estrets. El nord s'obre al mar i qualsevol mariner que entri a les aigües des del nord tindria ganes d'entrar en una badia. Encara avui els residents identifiquen aquestes aigües com una badia que la refereix com un "mar femení" en lloc del mar obert més violent a l'altre costat de l'illa de la màfia. ?
? ?
? Neville Chittick estava bastant convençut que Rhapta es trobava a la zona del riu Rufiji. Com es va assenyalar anteriorment, el seu suggeriment que les restes de la metròpoli estan ara enterrades a l'oceà, prop de la desembocadura del riu, on va inspeccionar, pot no ser acceptable en vista de la informació proporcionada per Ptolemeu. Atès que la ubicació es va posar a un grau de distància de l'oceà, sembla que l'assentament estava a uns 40 km o més cap a l'interior. En aquesta regió s'han recuperat assentaments antics més grans, alguns amb restes comercials del món mediterrani (Chami 1999b). La investigació futura en aquesta regió general pot ampliar el coneixement que ara tenim sobre Rhapta i Azania. ?
? ?
? L'últim punt de discussió és el possible vincle comercial interior entre la costa d'Àfrica Oriental i la vall del Nil. Es va observar anteriorment que Estrabó va suggerir que la canyella i la cassia van arribar a la regió mediterrània a través del Sudd del Nil, al sud de Meroe. Plini va suggerir que l'origen era de la costa de l'Àfrica Oriental. Miller (1969) ha argumentat que hi havia una ruta interior des de la costa d'Àfrica Oriental fins a la vall del Nil. Aquesta idea ha estat secundada per aquest autor (Chami 1999a) que va argumentar que la ruta podria haver passat pel centre de Tanzània fins a la regió dels Grans Llacs. ?
? ?
? La qüestió, que s'ha de fer aquí, és que quan els estats mediterranis no van aconseguir arribar als productes del sud-est asiàtic a través del Mar Roig, a causa de les creixents potències d'àrabs o perses, sempre es van explorar altres rutes. L'experiència més recent és la dels europeus (estats mediterranis) del segle XVI que van haver de circumnavegar Àfrica des de l'oceà Atlàntic a través del Cap per obtenir espècies del sud-est asiàtic, per tal d'evitar el bloqueig musulmà del mar Mediterrani oriental i el mar Roig. També per evitar els sassànides que van dominar les aigües del nord de l'oceà Índic en els segles IV-VI dC, segons Cosmas Indicopleustus (vegeu Freeman-Grenville 1975), els aksumites van utilitzar una ruta interior per comerciar amb l'Àfrica oriental. ?
? ?
? És probable que abans de l'ascens de la potència romana a l'oceà Índic s'hagués utilitzat una ruta interior a través de Meroe per arribar a l'oceà Índic i obtenir mercaderies del sud-est asiàtic. Aquest és probablement l'informe trobat a Estrabó. També la història d'Eudoxus que la gent del mar Mediterrani occidental, a Gades, al sud d'Espanya, havia circumnavegat Àfrica des de l'oceà Atlàntic, a través del Cap, n'és un altre exemple. Això podria haver passat durant l'època del poder persa sobre la Mediterrània oriental i el Mar Roig. ?
? ?
? Una mica d'evidència sobre una ruta preromana a l'Àfrica oriental a través de Meroe és que l'emperador Neró al segle I dC estava enviant expedicions a la font del Nil. Una de les raons era esbrinar si la ruta comercial que operava encara funcionava. La missió va arribar amb un informe que suggeria que la ruta s'havia desplaçat al Mar Roig (Welsby 1996). La implicació d'aquest informe és que les mercaderies que figuren en aquesta ruta s'han d'haver originat a la costa de l'Àfrica oriental, ja que podrien ser fàcilment redi vegadades a través del Mar Roig. L'evidència circumstancial addicional és proporcionada pel viatge de Diògenes des de la costa d'Àfrica Oriental / Rapta fins a la font del Nil (Huntingford 1980). Diògenes devia seguir una ruta comercial cap a l'interior profund. Mentre que la seva missió podria haver estat exploratòria que recorda als exploradors històrics recents, un altre objectiu també podria haver estat espiar si la ruta comercial continuava fins a la vall del Nil. En vista de les noves dades arqueològiques de la costa de Tanzània, ara es pot començar a reavaluar el canvi de les rutes comercials des de temps immemorials en relació amb diverses polítiques de poder de l'antiguitat. És quan l'Àfrica subsahariana se situa en el context de la història clàssica antiga amb una implicació més positiva que es farà evident una millor imatge d'aquestes rutes comercials. ?
? ?
? ??Aquest?

? ?
? treball ha intentat posar l'Àfrica Oriental o Paanchea/Azania en el context del món grecoromà a través del Mar Roig. Això s'ha fet utilitzant les troballes arqueològiques més recents de la costa de Tanzània. Les dades s'han recollit amb informes grecoromans per tal d'oferir una reconstrucció més clara de les relacions entre les dues regions. ?
? ?
? S'ha demostrat que la costa de l'Àfrica oriental tenia comunitats de l'Edat de Pedra tardana establertes probablement a partir del 3000 aC. Aquestes comunitats, a part de la caça d'animals salvatges i la pesca, van domesticar animals com pollastre, gossos i gats. És probable que plantes com el coco i el plàtan també fossin domesticades. És en aquesta època del Neolític que aquestes comunitats de l'Àfrica Oriental van entrar en relacions comercials amb el nord arribant a les regions mediterrànies i amb l'est arribant fins al sud-est asiàtic. Les illes de l'oceà Índic, per exemple Zanzíbar, van ser ocupades per aquests pobles neolítics. Es tracta de persones informades per Iambulus i altres escriptors grecs que tenen una capital anomenada "Panara". ?
? ?
? La nova era va arribar amb l'adopció de la tecnologia del ferro en els primers segles dC o una mica abans. Les comunitats de l'Àfrica oriental van créixer en grandària i ara van començar a comerciar amb els romans i la gent d'Aràbia. La gent era més cultivada i més assentada. Es tracta de persones que comercien amb els romans a través del Mar Roig, amb el seu capital identificat pels Periple i per Ptolemeu com a Rapta. La cultura i l'economia d'aquestes persones es van estendre ràpidament a l'interior profund i tan al sud com al sud d'Àfrica. El nucli d'aquestes comunitats podria haver estat a la regió de Rufiji-Màfia, on molts llocs d'aquest període es troben alguns amb restes de béns comercials de la regió mediterrània. ?
? ?
? S'ha assenyalat que en diferents períodes de temps de la història de l'Àfrica Oriental, les rutes comercials van canviar depenent de la política de poder d'aquest període. Hi va haver moments en què els habitants del nord van arribar a l'Àfrica oriental a través de les rutes interiors i una altra vegada a través de l'oceà a través del Mar Roig. Com que les rutes comercials són difícils de mostrar arqueològicament, això pot trigar més a demostrar-se.?

Bibliography

Allen, J. de V. (1983) Swahili origins, London: James Curry Ltd.
Begley, V. and de Puma, R., eds (1991) The ancient sea trade, Delhi: Oxford University Press.
Cary, M. and Warmington, E. (1963) The ancient explorers, Middlesex: Penguin Books.
Casson, L. (1980) Periplus Maris Erythraei: Three notes on the text, Classical Quarterly 30
_____(1984) Ancient trade and Society, Detroit: Wayne State University Press.
_____ (1989) Periplus Maris Erythraei. Princeton: Princeton University Press.
Chami, F. (1999a) Graeco-Roman trade link and the Bantu migration theory, Anthropos 94/1-2
_____ (1999b) Roman beads from the Rufiji Delta, Tanzania, Current Anthropology 40/2
_____ (1999c) The Early Iron Age on Mafia Island, Azania 34
_____ (2001) Chicken bones from a Neolithic limestone cave site in Zanzibar, People, Contacts and the Environment in the African Past (Chami, F., Pwiti, G., and Radimilahy, C., eds), 84-97, Dar-es-Salaam: Dar-es-Salaam University Press.
_____ (2002a) People and contacts in the ancient western Indian Ocean seaboard or Azania, Man and Environment (special theme on the Indian Ocean in Antiquity) 26/2.
_____ (2002b) East Africa and the Middle East relationship from the last millennium BC to about 1500 AD, Journal de Africanistes 72, 1-2.
Chami, F. and Kwekason, A. (2003) Neolithic pottery traditions from the islands, the coast and the interior of East Africa, African Archaeological Review 20/2.
Chami, F. and Wafula, G. (1999) Zanzibar in the Neolithic and Roman time=, Mvita 8,1-4.
Chittick, N. (1966) Six early coins from near Tanga, Azania 1, 156-57.
_____ (1980) Pre-Islamic trade and ports of the Horn, Proceedings of the eighth Panafrican Congress of Prehistory and Quarternary Studies (Leakey, R. and Ogot, B., eds), Nairobi.
Chittick, N. (1982) Reconnaissance in coastal Tanzania, Nyame Akuma 20, 57-58.
Cinimo, R. M., ed. (1994) Ancient Rome and India, New Delhi: Munshiram Manoharlal.
Datoo, B. A. (1970) Rhapta: the location and importance of East Africa's first port, Azania 5, 65-77.
Dubin, L. (1987) The history of beads from 30,000 B.C. to the present, London: Thames and Hudson.
Ehret, C. (1998) An African Classical Age, Oxford: James Curry.
Horton, M. (1990) The Periplus and East Africa=, Azania 25, 95-99.
Huntingford, G. (1980) The Periplus of the Erythraean Sea, London: The Hakluyt Society.

Jones, H., transl. (1960) The geography of Strabo, London: William Heinemann.
Kendall, T. (1997) Kings of the sacred mountains: Napata and the Kushite 25th Dynasty of Egypt, Sudan: Ancient Kingdoms of the Nile (Dietrich, W., ed.), 161-228, Paris: Flammarion.
Kirwan, L. P. (1986) Rhapta, metropolis of Azania, Azania 21, 99-114.
Kitchen, K. (1993) The land of Punt, The Archaeology of Africa (Shaw, T., Sinclair, Andah, B. and Okpoko, A., eds), 587-606, Routledge: London.
Mapunda, B. (2002) Iron metallurgy along the Tanzanian coast of Southern Africa and the Swahili World (Chami, F. and Pwiti, G., eds), 76-88, Dar-es-Salaam: University Press; Studies in the African Past 2.
Miller, J. (1969) The spice trade of the Roman Empire, Oxford: Clarendon Press.
Oldfather, C. , transl. (1961) Diodorus of Sicily, London: William Heinemann, vol. 2.
Phillips, J. (1997) Punt and Aksum: Egypt and the Horn of Africa, Journal of African History 38, 423-57.
Rackham, H., transl. (1961) Pliny: natural history, London: Harvard University Press.
Schoff, W. (1912) The Periplus of the Erythraean Sea, New York.
Smith, M. and Wright, H. (1988) The ceramics from Ras Hafun in Somalia: Notes on a Classical maritime site, Azania 23, 115-42.
Tylecote, R. (1976) A history of metallurgy, London: The Metals Society.
Welsby, D. (1966) The kingdom of Kush, London: British Museum Press.
Whitehouse, D. and Williamson, A. (1973) Sasanian maritime trade; Iran 11, 29-49.